

P.11,3

Psychologia. Kurs zimowy
1900/1901

1-37, 77-206 + (15a i 140a)

Tekst w jez. polskim, kart 206, luźnych, formatu 21 x 17 cm,
pismo naprzemian maszynowe i odręczne jednostronne.

140a

1-15, 15a-37, 77, 77a - 140, 140a - 206

1100m.

Physic pophique
a medical remedy

I, II, 1922/3

So Redi'ser qya
unpisi pua. i. Wang
unipisney.

unipisney

unipisney

TUTAJ D

Skarbnia

Ilustrow. Tygodni

NAJCIĘKAWSZE POWIEŚCI
W KAŻDYM NUMERZE STAR

16 hal. „N
poje

Kor. 1-
zbi

Edm.
Dyplomatyczny
1900/901

10

ryba.

10001

TUTAJ DO

Skarbnic

Ilustrow. Tygodnik

**NAJCIĘKAWSZE POWIEŚĆ
SS KAŻDY NUMER SŁO**

**16 hal. ss Nu
pojec**

**Kor. 1' - s Ze
zbio**

Psychologia, kurs zimowy, 1900/91

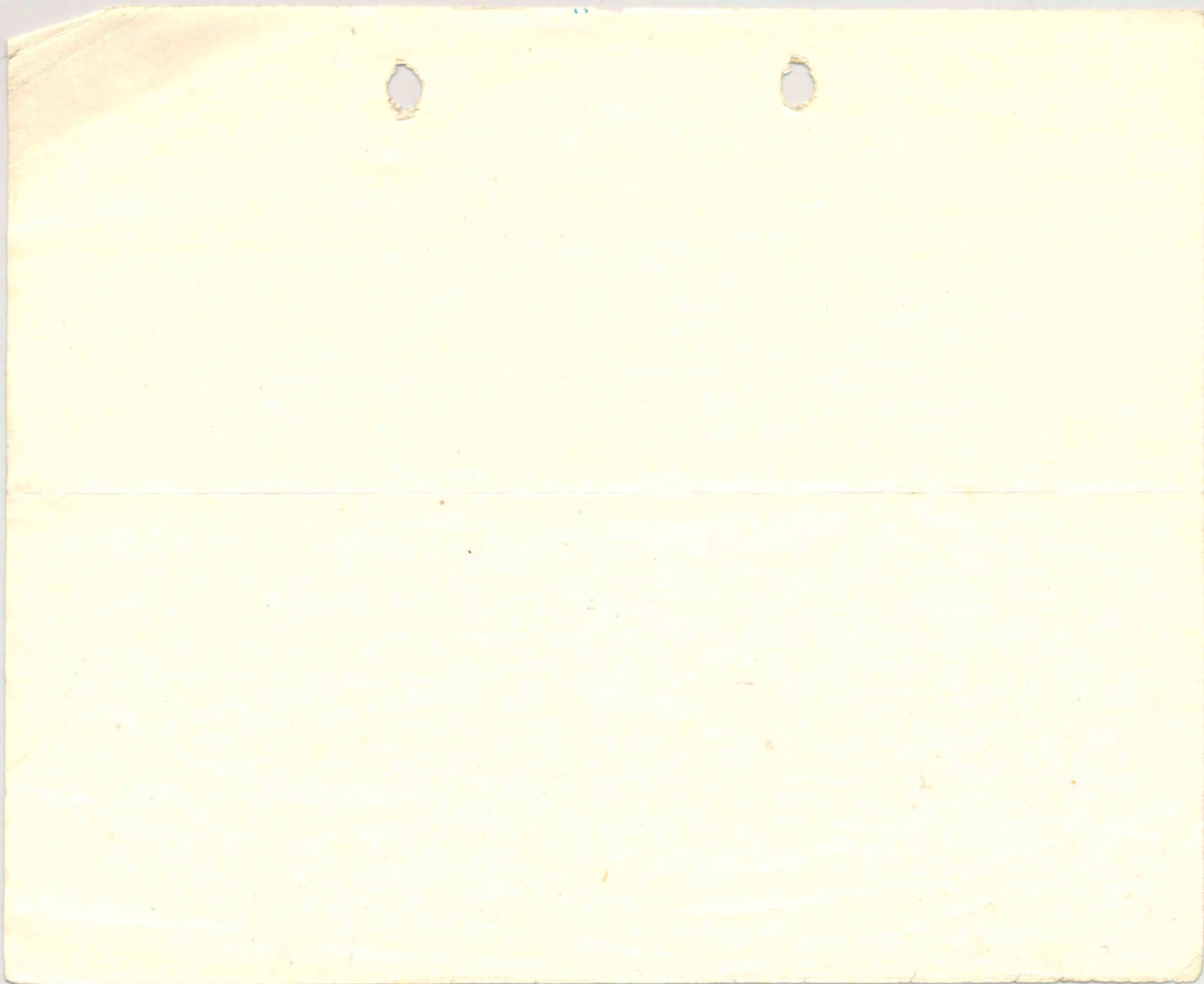
Lehr

4 grudnia
4. grudnia

Ebbinghaus, Höfler.

Wstęp. 1. Pojęciepsychologii.

Wyraz psychologia z XVI. wieku. (Melan-
chthon ukuł). Dawniej peri psyches, de
anima. Ale to nie jest. Zjawiska ducho-
we, objawy życia psychicznego. O nich
psychologia. Co to? Wrażenia czyli czu-
cia, wyobrażenia, pojęcia, sądy, zda-
nia, przekonania, uczucia, pożądania,
wstręt, postanowienia, myśli, rozumowa-
nie, wątpienie, zastanawianie się, gniew
rozkosz, oburzenie, niecierpliwość,
nuda, obawa, nadzieja. To jasne. Ale
Wspólne to, że nie dostępne dla doświad-
czenia zmysłowego. Wzrok, słuch nie
nie mówią o nich, tylko pośrednio. Stąd
też "swiat wewnętrzny," doświadczenie

wewnętrzne. To oczywiście metafory.
W istocie jednak psychologia jeszcze
czymś innym się zajmuje, jak każdy podrę-
cznik dowodzi. Po pierwsze organizm
em, do którego przywiązane zjawiska.
Bez organizmu nie znane zjaw. psych.
O ile więc zjaw. ps. związane z organizmem
psychologia i nim się zająć musi. Więc
nie tak jak biologia, ale przecież.
Następnie barwami, dźwiękami etc. Dla-
tego niektórzy nieuznają osobnego przed-
miotu psychologii. Mówią, że zajmuje
się w gruncie rzeczy tym samym, co nauki
na doświadczeniu zewn, oparte, lecz
traktuje te przedmioty, o ile są za-
leżne od doświadczającego ich osobnika.
Ale to niepotrzebne. W gruncie rzeczy
przecież niezajmuje się ps. procesami
fizyologicznymi, ani dźwiękami, lecz

tylko uwzględnia jedne i drugie, o ile jej to potrzebne. Więc zostajemy przy de fin. nauka o zjawiskach psychicznych, z tem chyba modyfikowaniem: nauka o życiu umysłowem.

Dawniej psychologia racjonalna, dziś empiryczna. -

Zadanie psychologii. Jak biologia wobec życia fizycznego, tak ps. względem psychicznego. Więc po pierwsze opisywać życia umysłowe, po drugie znaleźć jego prawa. W biologii: opis zjawisk, n.p. proces oddychania, po drugie prawa jego, n.p. warunki, w których się odbywa, rytmiczność, etc. związek z tętnem i krążeniem krwi. Jak w biologii, a tak i tutaj przedewszystkiem analiza potrzebna. Porównując wyniki jej, dochodzimy do klasyfikacji. Już ^{Wiele w p}ów tego rodzaju znanych już w życiu p

4.

Życie umysłowe przedmiotem psychologii. Przedmiot olbrzymi, tak co do komplikacji jak co do swej rozciągłości. Obszar życia umysłowego niemal tak wielki jak obszar życia ^{umysłowego} organicznego, fizycznego. Więc podział pracy. Podział na gałęzie, tworzące jednak całość psychologii. Co zwykle jako psychologia występuje, to jest psychologia człowieka dorosłego normalnego. Tu bowiem życie ps. w najbogaciej rozwiniętej formie. Ale to nie wszystko. Psychologia dziecka. Psychologia życia umysłowego w osobnikach ludzkich mniej lub więcej od typu odbiegających. Psychologia przestępcy, ps. ^{Psychologia} idioty, ps. ^{Przestępcy, ps. artyści, etc.} artyści, etc. Dalej ps. zwierzęcia. I tu różnych grup. Dalej z innego punktu widzenia psychologia tłumu albo też zniorowa. Te zjawiska

tocznem. N.p. Analizą wyróżnione uczu-
cia, wyobrażenia, pojęcia, spostrzeże-
nia. Klasyfikacja na myślenie, uczucia,
obawy woli; prawa w prysłowiane są
wyrażone: Kto się sparzył, ten dmucha i
na zimne; wszelki początek trudny, Wszę-
szystkie te materiały psychologia nau-
kowa krytycznie zużytkowuje.

5
umysłowego, w których się odzwierciedla
życie zbiorowe, społeczne. Tu należą
pewne uczucia, sympaty, dalej rozwój
pewnych funkcji psychicznych, jak mowy,
pojęć religijnych, etycznych, bo to
dziełem nie jednostek, lecz grup społ.
Nadto jeszcze dwie gałęzie, które są jak
by objęciem tych wszystkich innych. Są
nowicie psychologia porównawcza, i psy-
chologia różniczkowa, dyferencyjalna.
Pierwsza bada różnice między typami
życia umysłowego, u człowieka, mężczyzny
, kobiety, wyższych i niższych zwierząt,
patrzy co wspólne, co inne; druga zaj-
muje się kwestyą, o ile wiaśnie poszcze-
gólne osobniki odbiegają od typu psychol-
ogicznego, co jest dla nich jako
dla jednostek charakterystyczne. Tu nak-
ka o temperamentach, o różnicy uzdolnień

nień itp. - Nadto zaś wszystko t. zw
psychologia ogólna, zbierająca wyniki
tych gałęzi w jedną całość systematyczną
Ona i naszym zadaniem, przyczem jednak
głównie uwzględniać będziemy psycholo
gię człowieka normalnego. Ona bowiem naj
lepszym dydaktycznym przygotowaniem do
innych, chociaż się po ea chociaż poszu
guje się psychologią zwierząt etc, prze
cież jest zarazem i w badaniach dla
nich punktem wyjścia. Dlaczego, zrozumi
emy, zapytując się, jaka jest metoda
psychologii, jak ona do swych wyników
dochodzi.

metoda ps.

Nieulega wątpliwości, że życie umysłowe
jest faktem, danym nam we własnym do
świadczeniu. Doświadczeniem uczymy się
poznawać znaczenie takich wyrazów, jak
uczucie przyjemne i przykre, skupienie

uwagi, rozmyślanie, powzięcie decyzji. Komu nie pokażem tego w doświadczeniu, ten tego tak samo nie zrozumie, jak ślepy znaczenie wyrazu barwa czerwona. Doświadczamy bólu i rozkoszy, niepokoju i zniecierpliwienia, etc. Stąd też nazywa empiryczna ps. Więc tak jak n.p. biologia, fizyka, chemia. Ale doświadczenie w ps. różni się bardzo od tamtego.

1. Bez pomocy zmysłów. Dlatego doświadczenie wewnętrzne.
2. Ograniczone do własnych objawów psychicznych.
3. Doświadczeni zewn. prawie zawsze może stać się obserwacją, doświadczenie wewn. jeżeli w ogóle, to bardzo rzadko. Różnica między obserwacją a prostym spostrzeżeniem. Objawy ps. spostrzegamy. Ale tak przelotnie, że obserwować nie możemy, a chyba jakiś ból kłuski. Pozostaje

III. 18/10

Wskazywanie - także i w innych

Jednak w pamięci ~~ś~~. I nie tylko krótkotrwałość przeszkadza obserwacji. Gniew, radość, przeprowadzenie rachunku, sen. - Pozostaje jednak wspomnienie. Przypominamy sobie, jak było przy rachunku, jak wybuchł gniew, w jaki sposób skojarzyły się pewne myśli. Odkrywamy szczegóły, które podczas zjawiska nam uszły, jak astronom przy spadającej gwiazdzie. Więc z małymi wyjątkami musimy zamiast samego zjawiska ps. badać jego obraz, pozostały w pamięci. Zawsze jednak to doświadczenie. Metoda introspekcyjna, podmiotowa. Wskutek niemożności badań cudzych zjaw. i wskutek niemożności obserwacji własnych pewna niedoskonałość. Więc w dwojakim kierunku rozszerzenie potrzebne.
1. Metoda ^{nie}podmiotowa. Badanie cudzych

zjawisk. Innych ludzi, zwierząt, Droga
objawy. Mimowolne, Dowolne, opis. Wa-
runkiem rozumienie i interpretacyi zaw-
sze własne doświadczenie. Co do źródeł
mamy tu opisy psychologiczne, dalej
mowa, dzieła artystów, pomniki kultury,
autobiografie, etc. - 2. Experiment.
Wywołujemy zjawiska dowolnie często i
w ile możliwości ściśle określonych warun-
kach, aby mózgi w ogóle częściej do-
świadczać i aby mózgi badać towarzyszące
mu okoliczności. Experimenta psychologiczne
bardzo różnorodne. - Bez aparatów
Gedankenexperimente i z bardzo komplikowa-
nymi aparatami. N.p. Postanowić, co się
uważa za niemożliwe., podnieść stoj-
jąc obie nogi. Albo ^kSupianie uwagi na
przedmiot widziany pośrednio, ukośnie.
W dziedzinie pamięci: Ile wyrazów z pa-

nięci po jednorazowym słyszeniu się reprodukuje; zenie się na pamięć. Experymenta z psychologii estetyki. Podział złoty: 1 na 0,61803 i na 0,38197 Po skonstaowaniu i dokładnym opisie faktów następuje dlasza praca. Ugrupowanie faktów, podział na proste i złożone. Dalej ougólnienia. Prawa. N.p. prawo kojarzenia. Takich wiele. Niektóre znane z przysłów ignoti nulla cupido. Verba mowent, exempla tranunt. Variatio dēlectat. Doniosłość tych praw. Obcowanie z ludźmi, przypuszczenia co do ich postępowania. Pedagogika. Polityk, intuicyjna znajomość praw psychologicznych u powieściopisarza, dramaturgi. Ciekawe pod względem psychologicznym powieści i dzieła. "Prawda artystyczna". Te prawa jak wszelkie prawa wskazują stały związek pewnych objawów. Jak długo ps.

robi tylko to, co dotąd powiedziano, jest deskryptywną, także analityczną zwaną, ponieważ analiza głównym jej narzędziem. Ale jeszcze drugie zadanie. Mianowicie geneza zjawisk, ich przyczyny, sposób powstawania. Tu o wyjaśnienie, wytłumaczenie chodzi. Dlaczego tak jest. To psychologia genetyczna. Przyczyny zjawisk po części psychiczne, po części fizyologiczne. Pierwsze n.p. gdy mowa o fakcie, że ~~w danej chwili~~ ~~pewna myśl~~ ktoś na widok ~~ryżki~~ pewnego człowieka się wzdryga: człowiek podobny do innego, który mu krzywdę wyrządził. Albo pomyłki w rachunku, gdy ktoś wzburzony niepokojemdy myśli ciągle, a nóż brak pieniędzy się okaże.

151
151

Psychologiczne i fizyologiczne tłumaczenie zjawisk, objawione na wypadku kontrastu współczesnego. Stosunek wyników psychologii w ogóle do fizjologii w ogóle i na odwrót. Dedukcyjna metoda w psychologii fizyologicznej. Właściwe jedynie doświadczenie, bez względu na fizjologię i metafizykę.

Część pierwsza, o Zjawiskach psychicznych w ogóle.

Rozdział I. Zjawiska psychiczne jako takie.

1. Różnica między ps. i fiz. zjawiskami
Nie da się właściwie określić, tylko doświadczyć.

P.2. Klasyfikacja zj. ps.

Cztery grupy, wyliczyć, uzasadnić, według wykładów dawniejszych.

P. 3. o dynguszu (wypowiedzenie)
Ale obok zjawisk psychicznych jeszcze coś innego, najwyższej wagi. Mianowicie

